

Referat fra 4. møde i det rådgivende udvalg for Den Danske Naturfond

Afholdt:	Den 28. oktober, 2016 kl. 10.30 – 13.30
Sted:	Den Danske Naturfond, Energiens Hus, Vodroffsvej 59, 1900 Fr.berg C.
Til stede:	Egon Østergaard - Dansk Ornitologisk Forening; Charlotte Moshøj - Det Grønne Kontaktudvalg; Troels Garde - Kommunernes Landsforening; Per Kølster - Økologisk Landsforening; Lars Mortensen - Friluftsrådet; Lone Andersen - Landbrug og Fødevarer; Jørgen Primdahl - Københavns Universitet, Ella Maria Bisschop-Larsen - Danmarks Naturfredningsforening Claus Lind Christensen - Danmarks Jægerforbund; Jan Søndergaard - Dansk Skovforening; Flemming Skov - Aarhus Universitet; Gustav Garth-Grüner - Bæredygtigt Landbrug.
Afbud:	Verner W. Hansen - Danmarks Sportsfiskerforbund.
Endvidere deltog	Bestyrelsesformand Lauritz Holm-Nielsen (LHN), direktør Flemming Nielsen (FLN); Mads Jakobsen (ref.).

REFERAT:

1. Orientering siden sidst

Der blev orienteret om det afholdte bestyrelsesseminar i august på Mols. Temaet for året seminar var 'store, sammenhængende naturområder'. Professor Carsten Rahbek fra KU og direktør Peter Ilsøe fra NST deltog med oplæg og efterfølgende drøftelser. Målet var at drøfte muligheder, og hvordan man i givet fald kan prioritere i forhold til områder og indsatser. Bestyrelsen var efterfølgende på ekskursion i Mols Bjerge, og brugte Mols som eksempel til at drøfte de muligheder og barrierer der i praksis viser sig, hvis man gerne vil arbejde med en langsigtet indsats for natur og biodiversitet i et større område.

Fonden er ved at udarbejde årsrapporten for 2016. Der forventes samlede indtægter på ca. 20 mio. kr. i forbindelse med kapitalafkast og samlede driftsudgifter på 6-7 mio. kr. Der kan derudover komme udgifter til arealerhvervelser sidst på året. Fremadrettet overvejer fonden at

arbejde med tre kapitalforvaltere i stedet for de nuværende to, idet fondens kapital øges til 650-700 mio. kr. i starten af 2017, når fonden modtager 3. kapitalrate fra fondens stiftere. Der var en kort diskussion af muligheden for grønne investeringer. Fonden oplyste, at man i sin dialog med kapitalforvalterne om investeringspolitikken også arbejder med denne problemstilling.

Fonden arbejder med planlægningen af det første faglige forum. Det overordnede formål med det faglige forum er at få koblet både den praktiske forvaltningsmæssige og den teoretiske forskningsbaserede viden til fonden arbejde. Det første faglige forum vil omhandle skov og fokusere på spørgsmålet om, hvordan man sikrer biodiversiteten i skov og herunder, hvordan man bedst konverterer traditionel produktionsskov til forskellige former for biodiversitetsskov. Fra udvalget blev der som tidligere peget på behovet for ikke alene at fokusere på de faglige, videnskabelige kompetencer men også inddrage drifts- og forvaltningsmæssige kompetencer.

2. Status for fondens arbejde med projekter.

Fonden orienterede om, at man siden starten af sidste år har arbejdet med udviklingen af i alt ca. 15 konkrete projekter:

- 1 projekt er sat i gang (Mols Rewilding). Her er der indvielse den 26. november.
- 3 af de oprindelige projekter har vist sig ikke umiddelbart at kunne gennemføres og er derfor indtil videre sat i bero.
- 3 projekter er nået så langt, at der på mødet kunne gives en orientering om status. Orienteringen var fortrolig og refereres derfor ikke.
- Der arbejdes pt. videre med udvikling af resten af projekterne.
- I starten af 2017 forventes tilføjet 2-3 nye, større udviklingsprojekter.

Udover ovenstående forventer fonden af offentliggøre resultat af fondens call 2016 i løbet af den kommende måned jf. også dagsordenens pkt. 4.

Udvalget fandt, at de 3 præsenterede projekter alle var gode og levede op til forventninger om det, som fonden skal kunne. Flere tilkendegav, at de største projekter, naturligvis er dem, der umiddelbart har størst betydning, men der var også en erkendelse af, at i mange områder, vil det være en langsigtet indsats, hvor flere mindre projekter med tiden, kan skabe de store resultater. Der blev også spurgt til forholdet til Naturstyrelsen, når der udvikles og vælges projekter. Fonden

tilkendegav, at det ikke indgår som et kriterie, hvorvidt Naturstyrelsen kan være samarbejdspartner eller ej. Mange steder, hvor der er gode projektudviklingsmuligheder, er det dog sådan, at Naturstyrelsen i forvejen ejer arealer, og det derfor i praksis er sådan, at Naturstyrelsen bliver 'nabo' til fonden. Fonden er opmærksom på, at fonden skal samarbejde bredt og med så mange forskellige partnere som muligt.

Der var spørgsmål til, om man arbejder med effektmålinger i udviklingsarbejdet. Fonden kunne bekræfte dette.

3. Jagt på fondens arealer.

Der var udsendt diskussionsoplæg med en række overvejelser om evt. jagt på de arealer, som Den Danske Naturfond kommer til at erhverve i forbindelse med sine projekter. Oplægget stillede bl.a. følgende spørgsmål:

- Skal der være mulighed for jagt på Naturfondens arealer?
- Hvis der skal være jagt, skal der så være særlige restriktioner på jagten?
- Hvem kan/bør gå på jagt på Naturfondens arealer?
- Hvordan kan jagt organiseres og administreres i praksis?

Der var forskellige synspunkter i forhold til mulighederne for jagt på fondens kommende arealer. Enkelte fandt, at der som udgangspunkt ikke bør drives jagt på fondens arealer både ud fra principielle hensyn men også med henvisning til, at det kan give problemer i forhold til at kontrollere, hvordan jagten gennemføres i praksis. Der var dog forståelse for og accept af, at det i forbindelse med en erhvervelse kan være nødvendigt at tillade jagt i en periode. Men ellers må der tages stilling fra område til område.

En række andre fandt, at der principielt ikke er noget til hinder for, at der kan drives jagt på fondens arealer. Der var også synspunkter på, at jagt kan være med til at sikre det folkelige engagement og borgerinddragelse i forbindelse med fondens projekter, og at jagt også kan være en anledning til at udvikle lokale samarbejdsmodeller. Hvis jagt ikke er muligt, hvad så med fiskeri, mountainbikes og andre friluftaktiviteter?

Der var generelt enighed om, at jagt ikke kan være et formål i sig selv og i givet fald altid bør ske under hensyntagen til de naturformål, som gælder for det enkelte projekt og areal. Flere fandt, at der vil være behov for på et tidspunkt at udarbejde en jagtpolitik for at sikre en ensartet, overordnet linje, men det var også en gennemgående holdning, at en sådan jagtpolitik samtidig skal give mulighed for at, spørgsmålet om jagt eller ej samt rammerne for jagt kan vurderes fra projekt til projekt. Det blev også fremført, at fonden bør opbygge erfaringer med sine første projekter og herefter langsomt udvikle en overordnet politik på området. Der skal være plads til at politikken udvikler sig i takt med de erfaringer som høstes.

Fonden konkluderede, at man nok i starten vil have en pragmatisk tilgang til spørgsmålet, og at man vil prøve sig lidt frem. Dette gælder ikke mindst i de tilfælde, hvor en fortsat mulighed for jagt kan være afgørende for projektets gennemførelse. Fonden vil formentlig søge at fastlægge nogle overordnede retningslinjer eller principper, men vil nok vente lidt med at formulere en meget fast politik på området. Det vil samtidig være sådan, at der skal laves forvaltnings-/driftsplaner for alle fondens områder. Heri vil der også blive taget konkret stilling til jagt i det pågældende område.

4. Afslutning af call i 2016

Fonden nævnte indledningsvist, at der i 2. runde er indkommet mange gode projektforslag, men at der også er stor spredning i indhold, samt at det er grundlæggende præmis i forbindelse med call'et, at fonden ikke har den samme kontrol og styring som med sine egne projekter.

Der var udsendt oplæg til diskussion med en status for arbejdet med call'et og en redegørelse for, hvordan fonden har vurderet de indkomne projektforslag og lagt op til en diskussion af følgende spørgsmål:

- Muligheden for kompensation til lodsejere for en rådighedsindskrænkning
- Muligheden for arealerhvervelser
- Muligheden for at dække udgifter til forundersøgelser
- Omfanget af formidlingsaktiviteter.

Der var overvejende stemning for, at man i forbindelse med aftaler med lodsejere om kompensationer for rådighedsindskrænkninger bør arbejde med evigtvarende bindinger. Det

blev dog også nævnt, at fonden på dette område ikke skal afskrive sig muligheder, men se på om de naturmæssige værdier er tilstrækkelige, når man indgår aftaler. Aftalens længde er ikke et formål i sig selv.

Flere mente, at projekter som indebærer arealerhvervelser skal nedprioriteres. Andre mente, at fonden godt kan arbejde med arealerhvervelser i forbindelse med call'et, forudsat at der er tale om gode projekter. Der blev også peget på muligheden for, at små arealer kan overdrages til 3. mand.

I forhold til muligheden for at dække udgifter til forundersøgelser og lignende var det generelle synspunkt, at dette bør være muligt i et vist omfang, men også at det kun bør udgøre en lille del af de samlede projektkostninger. Det blev nævnt, at fonden også har en interesse i at sikre, at projekterne hviler på en solid planlægning. Herudover blev der peget på, at spørgsmålet også bør afhænge af om fondens penge bliver gearet og på den måde få en stor effekt. Muligheden for at gennemføre et særskilt call med fokus på forundersøgelser blev også nævnt.

Det var den generelle holdning at projekternes indhold vedr. formidling og friluftsfaciliteter skal sigte mod et basis-niveau, og større investeringer i den slags godt kan nedprioriteres. Der findes også andre puljer, der kan søges til denne type aktiviteter.

Fonden nævnte, at call'et har været en administrativ omfattende opgave, men det har været et overordnet formål at udbrede kendskabet til fonden, skabe engagement og få flere til at interessere sig for natur. Bestyrelsen vil nu se på erfaringerne, men forventer at afholde yderligere call de kommende år.

I forlængelse heraf rejste udvalget spørgsmålet om dokumentation og evaluering af projekterne, der nu vil få støtte. Fonden tilkendegav, at det selvfølgelig principielt er ønskeligt, men det også er en balance i forhold til de ressourcer, som fonden skal anvende herpå. Aarhus Universitet orienterede om, at der udviklet en metode, der effektivt kan monitorere (Naturdok.dk). Fonden vil se på dette i det videre arbejde med udmøntning af call.

Afslutningsvist takkede fonden for udvalgets synspunkter. De vil blive viderebragt til bestyrelsen, som tager stilling til, hvilke projekter der skal have støtte, på sit møde den 2. november.

Udvalget vil få tilsendt en oversigt over de projekter, som får tilsagn om støtte, når bestyrelsens beslutning foreligger.

5. Eventuelt.

Der var ingen emner.